

Realistisk folkekirke, tak

- overvejelser omkring messefald i Lolland-Falsters Stift

Siden 1999 har præsterne i Lolland-Falsters Stift indberettet messefald til biskoppen. Det første år blev der registreret 110 messefald, men siden har antallet ligget nogenlunde stabilt på mellem 50-60 messefald om året.

Fra mine visitatser har jeg dog fået en fornemmelse af, at det ikke var alle messefald, som blev indberettet, ligesom jeg har kunnet konstatere, at der var stor forskel på, hvad man kunne fortælle om kirkegangen i det enkelte sogn. I nogle sogne føres der nøje tal på, hvor mange der kommer til gudstjenesterne, andre steder noterer man kun, hvor mange altergæster, der har været. Nogle steder tæller man betjeningen med, andre steder gør man ikke. Endelig er der dem, som bare finder det utidigt og spild af tid at tælle kirkegængere, og som derfor aldrig har gjort det.

For at få et klarere billede af kirkegangen i stiftet – herunder særligt messefaldene – indførte jeg efter samråd med stiftets strukturudvalg en systematisk optælling af kirkegængere i Lolland-Falsters Stift fra 1. januar 2011. Det betyder, at vi nu for 2011 har nogle tørre tal og facts, og ikke bare en fornemmelse for, hvordan gudstjenestedeltagelsen har været sidste år.

Nu ved vi f.eks., at der i gennemsnit kommer 31.4 personer i kirke til hver eneste gudstjeneste, hvilket må siges at være ret flot, når vi tænker på de mange små sogne, som vi har. Vi kender også fordelingen på tidspunkter, sogne, altergangsgudstjenester o.a.

Til gengæld ved vi så også, at der i 2011 var 108 messefald, hvilket er væsentligt flere, end der er blevet registrerede foregående år. En del kan skyldes den hårde vinter, selvom det naturligvis ikke er den eneste forklaring, sådan som Birgitte Stoklund Larsen i sin klumme: "Realistisk folkekirke, tak" tilsyneladende har fået det galt i halsen. Der er nemlig ingen tvivl om, at stigningen først og fremmest skyldes, at alle messefald nu er blevet indberettet, og at vi derfor nu bare har nogle tal, som vi kan regne med.

Men hvad så? Hvad kan og skal vi gøre ved det?

Ja, først og fremmest er det et problem, som visammenmå gøre en indsats for at afhjælpe. 108 messefald er ganske enkelt for mange. Af optællingen fremgår det, at 76 af samtlige messefald sker indenfor 14 sogne og hele 41 indenfor det samme pastorat. Derfor har jeg sammen med provsterne besluttet at indkalde de pågældende sognes præst og menighedsråd til møder, for at vi kan drøfte de kirkelige forhold og det kirkelige liv i sognet. Udgangspunktet vil være: Det er ikke nogens "skyld". Der er heller ikke noget at være "flov" over, og derfor heller ikke noget, som vi behøver at skjule. Men vi må derimod se virkeligheden i øjnene og spørge: Hvad er grunden? Kan vi sammen gøre noget for at undgå fremtidige messefald og for at der kommer flere i kirke? Hvad vil menighedsråd og præst foreslå, og hvad kan provsti og stift og evt. andre sogne være behjælpelige med? Hvad kan vi kort og godt gøre for sammen at realisere vores fælles vision: Levende menigheder - også i udsatte sogne.

Jeg håber og tror på, at vi gennem disse møder og samtaler kan finde frem til nogle aftaler og løsninger.

Naturligvis kan det komme på tale, at kirker skal tages mere eller mindre ud af brug. Det har vi allerede gjort i 6-8 tilfælde i Lolland-Falsters Stift. Men udgangspunktet er ikke, at nu skal der lukkes kirker.

Tværtimod er det mit håb, at vi sammen kan finde en eller flere nøgler til løsningen af disse sognes problemer. Vi kan nemlig ikke leve med eller forsvare gentagne messefald. Helt kan vi næppe undgå messefald, men hvis der er mere end tre messefald på et år i en kirke, så har vi et problem, som vi skal arbejde med. Og hvem ved? Måske kan dette arbejde vise sig at bære frugt overfor de menigheder, hvor der er meget få kirkegængere.

Når det er sagt, så er det også vigtigt for mig at understrege, at der er noget, som hedder: De små sognes vilkår. Der er særlige vilkår, som vi må forsvare, slås og argumentere for, og fremfor alt leve med og kunne se glæden og meningen i. Meningen ligger ikke i, at der er mange, eller at der sker store ting. Vi må kunne se og pege på det store i det små.

Derfor skal vi heller ikke være berøringsangste overfor tal og kirketælling. Det er rigtigt, at tal ikke siger meget om en præsts arbejdsbelastning, eller om hvor stort behov, der er for præst og kirke på stedet. Tørre tal og facts siger ikke alt om virkeligheden. Men hvis man vil gøre noget ved virkeligheden, så kommer man til gengæld ikke uden om tal og facts. De er vigtige arbejdsredskaber, som man må tage alvorligt, både når man vil bygge et tårn, og når man vil bygge kirke. (Se Lk. 14,28.)

Vi bygger nemlig ikke kirke i det blå. Vi bygger kirke i virkeligheden. Derfor er jeg også helt enig med overskriften på Birgitte Stoklunds klumme: Realistisk folkekirke, tak!

Steen Skovsgaard

biskop